

Ewas krönika nr 10 2008 Heja Dalarna!

Jag hade varit på Leksands Folkhögskola på styrelsesammanträde och körde genom det höstfagra Västerdalarna på väg hem till mamma i Björbo. Passade som vanligt på att ringa några samtal från bilen, bland annat till Staffan Bengtsson på Form. "Var är Du?" råkade jag fråga efter en stund. "I Dalarna, på väg till Björbo", svarade han. Jag trodde knappt mina öron, han också. Min lilla barndomsby med knappt 1000 invånare. Staffan och Jelena var på väg att besöka Dagny Olsson, som gör dockor och nyss deltagit i Jelena Rundqvists personliga hemslojdsutställning. Dagny, som jag känt i hela mitt liv och som sytt Flodadräkter till mina pojkar när de var små. Ett otroligt sammanträffande.

Det visade sig att FORM-redaktionen var i full färd med att göra ett nummer späckat med Dalarna. Helt utan min vetskap. Entusiastiska och uppfyllda av uppgiften. Glad blev jag förstås, lokalpatriot som jag - och alla andra - från Dalarna är. Och visst är det mycket Dalarna nu, kurbits och färger överallt. Längtan efter hantverk och rötter. I somras tog jag med mig unga Aia Jüdes på en rundtur i Dalarna. Aia, som är en mångsysslare inom foto, form och musik, var på jakt efter intryck och föremål som kunde passa in i den inspirationsutställning som hon tillsammans med Sanna Gebeyehu höll på att framställa för Formex under huvudtemat "Celebrating Traditions". Det resulterade i ett café med kullor och streetkonstnärer, näverkantar och graffiti. Hemma i Björbo fick Aia träffa Patron-Kari, som tagit till uppgift att återigen väva fram alla de gamla mönster som växte fram i bygden på 1800-talet. Hon vill hylla alla de kvinnor som suttit i många långa timmar och oförtrutet vävt, stickat och sytt. Åklän och påsömsvantar. (Obs skillnaden mellan påsöm och broderi!) Än har vi inte fått svar på var kärleken till alla de grälla färgerna kommer ifrån. Kari menade att väverskorna kanske behövde piggas upp när de satt i halvmörkret och arbetade. Att den starkaste röda färgen ursprungligen kommer från en liten cochinell- skalbagge från Australien eller Sydamerika är väl dokumenterat, liksom att den troligen kom till Dalarna via Norge. Folkdräkterna svängde ju med modesåsongerna, även svängningarna tog flera årtionden. Så snart de fick chansen, kastade dalkullorna sina grå ullstrumpor och bytte till knallröda. Därtill blommor och färger i ohämmad blandning. Men varför bara Dalarna och Hälsningland, varför inte Härjedalarna och Jämtland? Flodadräkten, som är min sockendräkt, är en av de allra färggladaste, både uppskattad och kritiserad just därför.

Under vår rundtur besökte vi förstås också Wåhlstedts Textilverkstad, som ligger i grannbyn Dala-Floda. Ett familjeägt ullspinneri som varje generation försöker hålla liv i. De driver även ett ekologiskt jordbruk som äntligen fått rejält uppsving genom tidsandan. Wåhlstedts var ett kulturellt vattenhål för oss som växte upp i trakten på 70-talet, med en spännande mix av internationella konstnärer och gäster som besökte och bodde där. Det är inte enkelt att få spinneriet att gå runt, och samtidigt aldrig kompromissa med kvaliteten. Men även här syns nu en ljusning, injicerat med nytt ledarskap och nyväckt intresse utifrån för den småskaliga och unika produktionen.

I skrivande stund är jag på väg till Tokyo för Swedish Style in Tokyo. Nästa år är det 10-årsjubileum sedan starten 1999. De japanska vännerna vill bilda en Swedish Style Forever Foundation. I år följer vi mottot "more people than products" och förbereder för större satsning nästa år. Intresset för svensk design och livsstil har inte mattats, men den har trätt in i ett nytt skede, på samma sätt som vi ser överallt inom designvärlden. Bort från den individuella fixeringen vid den egna produktionen till ett större socialt engagemang med fokus på livskvalitet och hållbar utveckling. En av våra största tillskyndare är Teruo Kurosaki, en nyckelperson på den japanska designscenen. Han var till exempel den första som introducerade Philip Starck i Japan och den som först hjälpte fram Marc Newson. Kurosaki-san älskar och samlar svensk design från hela 1900-talet. Tidigare drev han livsstilshopen IDEE och producerade möbler, bland annat med flera svenska formgivare. Nu har han i stället startat en skola för mediakommunikation och urban farming med ekologisk inriktning. Självklart har även Kurosaki numera fallit för Dalarna och inlett ett utbyte med Leksands Folkhögskola. I år samarbetar vi med Kurosakis Tokyo Design Flow och FN-Universitetet i Tokyo allt med tema Saving the Planet in Style. Aia Jüdes är just en av de unga formgivarna som följer med i delegationen. Hon ordnar en syjunta med heartcore. Traditionella slöjdtekniker och material blandas med uttryck från street art och high fashion, givetvis med hållbarhet högst. Den sköna loggan (dödskalle i garn) är

framtagen av graffitikonstnären Finsta. Med följer Patron-Karis lap topväska med motiv” “Holpers Brita´s blå stolpe i Gospig Kisti´s mittirand”. Av Wåhlstedts ”Vålbergsgarner” gör tjejerna en annorlunda tolkning i punkiga hårsmycken. Efter Tokyopremiären visas utställningen på hemmaplan hos Wåhlstedts i Dala-Floda i början på 2009. Välkomna till Dalarna!